

Tekst gwarowy — Woźniki 6

Autor: Alina Kępińska

{smoothgallery image=F2221.jpg&title=Pani Marianna Szczepanik&caption=Pani Marianna Szczepanik}Opowiada p. Marianna Szczepanik (gw. Szczepanicka, por. w zanotowanej, nie nagranej wypowiedzi sąsiada: a ta szczepanicka mieszko tu w tym czerwunym dumu), ur. 8 IX 1916 r. w Woźnikach i mieszkająca w tej miejscowości przez całe życie, z wyjątkiem pięcioletniego pobytu w czasie wojny na robotach w Niemczech. Łączyła pracę na roli z obowiązkami krawcowej. Podobnie czynił jej zmarły dwadzieścia kilka lat temu mąż, który oprócz tego, że był rolnikiem, trzydzieści lat pracował jako robotnik w bezpośrednim sąsiedztwie własnego gospodarstwa przy regulacji rzeki Warty. Obecny adres — w wyniku przyłączenia wsi do miasta — Sieradz, ul. Złota 36. Wypowiedź p. Marianny Szczepanik została podzielona na sześć fragmentów: I. O informatorce, II. O pracy na roli, wykopkach i dożynkach, III. O pierzoku, IV. O jedzeniu, V. O ślubie i weselu, VI. O Wielkanocy.

O Wielkanocy{vm}T253.mp3|L{/vm}

Czy były tu jakieś zwyczaje związane z Wielkanocą? Tak. Jak było kiedyś? No, ostatni tydzień to był, wie pani, bardzo taki postny. Ludzie pościli, nidz nie jedli, tak żeby, no nie, mięso czy coś. No i już się zaczynało od czwartku, w kościele uroczystości. We czwartek Pana Jezusa do grobu włożono. We czwartek czy w piątek? We czwartek, we czwartek. Jo tego zapomniałam, czy w piątek, czy w sobotę go przynosili gdzie indziej, no nie, gdzie indziej. No to i ta {tt}= uroczystość; uproszczenie grupy spółgł. w wygłosie|uroczystość{/tt} cało odbyła się w sobotę o godzinie szóstej, ta cała rezurekcja. To chyba w niedzielę była rezurekcja? Przeniesienie z grobu, w miejsce tam, gdzie Pan Jezus leżał, no, a rezurekcja była w niedzielę, tak, ale w sobotę już tego Pana Jezusa przenieśli tam na inne miejsce, no, no iA gdzie była rezurekcja? No to w tym kościele w Męce, w Męce, w kościele. To była procesja. I jak ludzie byli ubrani? A asysta? Ludzie byli ubrani, pani. Asysta? To pani pokażę zaraz, mogę? Bo ja mam to te stroje. Z czego się składały te stroje? No to towary i szyli sobie takie wiejskie stroje, jak kiedyś dawno ludzie chodzili, bo teraz tak nie chodzą, tylko do procesji, tak się ubierają dziewczyny, a kiedyś to wszyscy tak chodzili, po wiejsku w stanikach. A jeszcze inne zwyczaje związane z Wielkanocą. Szli Państwo do kościoła na rezurekcję, a potem co? Tak, tak. To na wieczór było, no to się odbyła ta rezurekcja, wszystko, no czy tam był jeden ksiądz, czy {tt}= dwaj; brak formy męskoosobowej liczebnika|dwa{/tt} w {tt}= parafii; przekręcenie wyrazu obcego pochodzenia|parachfii{/tt}, no ludzi był pełny kościół. No, wie pani, to, tyn głóg to święcili pewno w sobotę. A po co święcili głóg? Ano to jako Pana Jezusa mordowali, ukrzyżowali, go {tt}= zabijali; odmienna prefiksacja czasownika|ubijali{/tt}, nie? to tyn głóg jez na tą pamiątkę. No a Pan Jezus jeszcze leżał w grobie, a na wieczór w sobotę to już Pana Jezusa z grobu przynosili, już na swoje miejsce takie, no bo już jeszcze noc tylko i już Pan Jezus zmartwychwstał, no. No to tak było. A jakieś zwyczaje? A jeszcze takie, pani wiejskie chce {tt}= wiedzieć; wyrównanie do bezokoliczników z przyrostkiem —ić|wiedzić{/tt}. No, wie pani, to tak było znowu. {tt}= w Wielkanoc; wstawne e w przyimkach w i z przed wyrazami zaczynającymi się na pojedynczą, podobną spółgłoskę|We Wielkanoc{/tt}, no nie, to {tt}kontaminacja dwóch konstrukcji męskoosobowych z liczebnikiem dwaj lub dwóch|przychodzili dwóch strażaków{/tt}, wiy pani, i taki wózeg mieli i w tym wózku było takie dzieciątko małe, no nie?, ubranie ładnie było. No i z tym wózkim {tt}formy niemęskoosobowe te dwa strażaki obok męskoosobowej chodzili|te dwa strażaki chodzili{/tt} po domach, do każdego domu {tt}= przyszli; spółgł. ś w wyniku upodobnienia do następnej spółgłoski miękkiej|przyśli{/tt}, w niedzielę, jag już we Wielkanoc, tak tyn wózek sobie, o. A tu jest to dzieciątko, kogucik jes, co zapał tyż, nie? No i, jak weśli do mieszkania, to tak zaśpiywali, ale nie wiem, czy to {tt}spamiętać — tu: pamiętać; poza tym spamiętać ‘zapamiętać’|spamiętam{/tt}. No, wie pani, tag od razu to niy mogę sobie {tt}przypomnąć = przypomnieć; wyrównanie analogiczne do bezokoliczników zakończonych na —nąć, zwężenie artykulacji samogłoski o przed spółgłoską nosową|przypumnąć{/tt}. No może nie przypomne tero. Zaśpiywali taką piosenkę wielkanocną, ale nie potrafię tego pani zrobić, nie potrafię, zapomniałam. I z takim wózkim, no i życzyli wielkanocnych świąt ludziom. Acha, to jak weśli zaroz, to tak, taki kogucik był we wózku, i z tym wózkim przyśli te strażaki, i {tt}formy czas. męskoosobowe przyśli, zaśpiywali, pozostałe zaś, czyli te strażaki — niemęskoosobowe|zaśpiywali{/tt} tak: Dajcie nam tu prosadła tego kurosa, bo nas kogud niemałyzje un ziarna trzy miary. Alleluja To zaśpiywali, no i gospodarze, gospodyni {tt}= czy; mazurzenie|cy{/tt} tam dała im {tt}= jajek; w D. Im. r.n. końcówka —ów|jajków{/tt}, czy gospodarz dał im jakieś pieniądze, no strażakum znowu. No i podzinkowali, poszli dalej, do innygo domu, to takie były. A w drugi dzień świąt, w Poniedziałek Wielkanocny? No to, to już było święto takie jak w niedzielę po prostu, tylko {tt}= znów; szadzenie|żnów{/tt} {tt}= polewali się; i kontynuuje dawne długie e|poliwali się{/tt} wodą łod samygo rana, nawet wode wzili do kościoła i w kościele {tt}= prysnęli; zanik przyrostka —nę- oraz ś na miejscu s w wyniku upodobnienia do

następnej spółgłoski miękkiej|pryśli{/tt} na kogoś, i do księdza pošli, tyż zaśpiewali takie piosynkiA czym się polewali? jajeczkami czy wiadrami?Nie, nie, to wody, zwykły wody wzili sobie w buteleczke, w buteleczke i w buteleczki {tt}= sypnęli; po zaniku przyrostka –nę-; tu: ‘wlali’|sypli{/tt}, no, o, {tt}= kropnęli; zanik przyrostka –nę-|kropli{/tt} i już, to takie było, noTo nie polewali przede wszystkim panien?Panny tyż, tyż, i starszych ludzi i, jag mówie pani, i w kościele byli u ksiynda, i, i tyż tam zaśpiywali księdzu i troche pryśli na niego tyj wody, ksiadz tyż im doł jakąś, jakąż {tt}= ofiarę; przekręcenie wyrazu obcego pochodzenia|ochfiare{/tt}, no nie, to tako uroczystość była, noCzy skorupki od jajek święconych zakopywano?To nie. To u nas, to znowu tak, że sie taki, {tt}= zgmiotło; brak przegłosu e > o w wyniku wyrównania analogicznego w temacie czasownika|zgmiotło{/tt} je, na drobno, i {tt}= wyniosło się; brak przegłosu e > o w wyniku wyrównania analogicznego w temacie czasownika|wyniosło sie{/tt} na podwyrko kurum, i kury sobie wyzbiyrały to.